

THÚC ĐẨY TÀI CHÍNH TOÀN DIỆN GÓP PHẦN PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI ĐẤT NƯỚC

NGUYỄN VĂN THẾ, CAO THỊ THO, DƯƠNG THỊ TRANG

Tài chính toàn diện là việc mọi người dân và doanh nghiệp được tiếp cận và sử dụng các sản phẩm, dịch vụ tài chính một cách thuận tiện, phù hợp nhu cầu với chi phí hợp lý, được cung cấp một cách có trách nhiệm và bền vững. Thúc đẩy tài chính toàn diện được xem là một trong những trọng tâm phát triển kinh tế - xã hội của nước ta. Đến nay, sau hơn 2 năm triển khai thực hiện theo Quyết định số 149/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ, Chiến lược tài chính toàn diện đã đạt được một số kết quả nổi bật về khuôn khổ pháp lý, cơ sở hạ tầng tài chính... Trong thời gian tới, cần tiếp tục triển khai thực hiện hiệu quả Chiến lược tài chính toàn diện quốc gia nhằm thúc đẩy nền kinh tế nhanh chóng phục hồi và phát triển bền vững sau đại dịch COVID-19.

Từ khóa: Chiến lược tài chính toàn diện, phát triển kinh tế - xã hội, Quyết định số 149/QĐ-TTg

PROMOTING FINANCIAL INCLUSION TO FOSTER SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT

Nguyen Van The, Cao Thi Tho, Duong Thi Trang

Financial inclusion means that all people and businesses have access to financial products and services conveniently at their needs, at a reasonable cost, and are provided responsibly and sustainably. Promoting financial inclusion is considered one of the major contents of socio-economic development in Vietnam. At present, after more than 2 years implementing Decision No. 149/QĐ-TTg of the Prime Minister, the Financial Inclusion Strategy has achieved some outstanding results in terms of legal framework and financial infrastructure. However, in the coming time, it is necessary to continue the goals and plans set out in the National Financial Inclusion Strategy to promote sustainable economic development.

Keywords: Financial inclusion strategy, socio-economic development, Decision No. 149/QĐ-TTg

Ngày nhận bài: 10/8/2022

Ngày hoàn thiện biên tập: 24/8/2022

Ngày duyệt đăng: 29/8/2022

Đặt vấn đề

Tài chính toàn diện là việc mọi người dân, doanh nghiệp (DN) được tiếp cận và sử dụng các sản phẩm, dịch vụ tài chính một cách thuận tiện, phù hợp nhu

cầu, với chi phí hợp lý, được cung cấp một cách có trách nhiệm và bền vững, trong đó chú trọng đến nhóm người nghèo, người thu nhập thấp, người yếu thế, DN nhỏ và vừa, DN siêu nhỏ.

Liên Hợp quốc xác định, tài chính toàn diện là một giải pháp quan trọng để đạt được 7/17 mục tiêu phát triển bền vững đến năm 2030. Nhóm G20 xác định, tài chính toàn diện là một trong những trụ cột chính trong định hướng phát triển của mình. Các nước ASEAN cũng xác định tài chính toàn diện là một trong 3 trụ cột cho tầm nhìn ASEAN 2025 và đã thành lập Ủy ban Công tác về tài chính toàn diện từ năm 2016 với mục tiêu hợp tác thúc đẩy tài chính toàn diện ở các nước thành viên và trong khu vực. Đến nay, có hơn 80 quốc gia trên thế giới đã và đang triển khai chiến lược tài chính toàn diện quốc gia.

Tại Việt Nam, ngày 22/01/2020, Thủ tướng Chính phủ đã ký Quyết định số 149/QĐ-TTg về việc ban hành Chiến lược tài chính toàn diện quốc gia đến năm 2025 và định hướng năm 2030. Đến nay, sau hơn 2 năm triển khai thực hiện, Chiến lược tài chính toàn diện đã đạt được một số kết quả nổi bật về khuôn khổ pháp lý, cơ sở hạ tầng tài chính... Việt Nam cũng đã thành lập Ban chỉ đạo quốc gia về tài chính toàn diện do Thủ tướng Chính phủ làm Trưởng Ban chỉ đạo.

Nhìn lại 2 năm thực hiện Chiến lược tài chính toàn diện

Ngày 22/01/2020, Thủ tướng Chính phủ đã ký

Quyết định số 149/QĐ-TTg về việc ban hành Chiến lược tài chính toàn diện quốc gia đến năm 2025 và định hướng năm 2030. Việc ban hành Chiến lược tài chính toàn diện quốc gia có ý nghĩa hết sức to lớn góp phần quan trọng cho phát triển kinh tế - xã hội của Việt Nam, nổi bật là vai trò thúc đẩy tăng trưởng kinh tế thông qua nâng cao khả năng tiếp cận và sử dụng dịch vụ tài chính nhằm tăng thêm thu nhập người dân và DN, đặc biệt là nhóm đối tượng yếu thế như phụ nữ, người nghèo, người thu nhập thấp, góp phần xóa đói giảm nghèo tạo sự phát triển hài hòa bền vững trên khắp các vùng miền trong cả nước.

Chiến lược tài chính quốc gia đến năm 2025 và định hướng năm 2030, đặt ra mục tiêu tổng quát: Mọi người dân và DN đều được tiếp cận và sử dụng an toàn, thuận tiện các sản phẩm, dịch vụ tài chính phù hợp nhu cầu, với chi phí hợp lý, do các tổ chức được cấp phép cung ứng một cách có trách nhiệm và bền vững. Phấn đấu đến cuối năm 2025, ít nhất 80% người trưởng thành có tài khoản giao dịch tại ngân hàng hoặc các tổ chức được phép khác; tiến tới mục tiêu mỗi người trưởng thành có ít nhất một tài khoản giao dịch tại ngân hàng hoặc các tổ chức được phép khác vào năm 2030; Ít nhất 50% tổng số xã có điểm cung ứng dịch vụ tài chính; Ít nhất 25% - 30% người trưởng thành gửi tiết kiệm tại tổ chức tín dụng (TCTD); Số lượng giao dịch thanh toán không dùng tiền mặt đạt tốc độ tăng 20% -25% hàng năm... Đến nay, sau hơn 2 năm triển khai thực hiện Chiến lược tài chính toàn diện đã được một số kết quả nhất định, tuy nhiên cũng vẫn còn một số tồn tại, thách thức.

Kết quả tích cực

Theo Ngân hàng Nhà nước (2022), sau hơn 2 năm, triển khai Chiến lược tài chính toàn diện đã đạt được một số kết quả nổi bật như: Khuôn khổ pháp lý không ngừng được hoàn thiện tạo môi trường thuận lợi cho việc thực hiện các mục tiêu của tài chính toàn diện; hoàn thiện các cơ chế chính sách bảo vệ người tiêu dùng tài chính... Các tổ chức cung ứng dịch vụ tiếp tục phát triển mạng lưới đồng thời phát triển đa dạng các kênh phân phối sản phẩm dịch vụ tài chính trên phạm vi cả nước. Các sản phẩm dịch vụ tài chính nhất là các sản phẩm dịch vụ tài chính cơ bản hướng đến đối tượng mục tiêu của tài chính toàn diện được chú trọng phát triển trên nền tảng ứng dụng công nghệ số với nhiều tiện ích phù hợp với nhu cầu của người tiêu dùng; cơ sở hạ tầng thanh toán tiếp tục được đầu tư hoàn thiện...

Đặc biệt, đã triển khai một số giải pháp quan trọng góp phần đẩy mạnh khả năng tiếp cận các sản phẩm, dịch vụ tài chính của người dân và DN đã được các

bộ, ngành liên quan tích cực phối hợp thực hiện như: ban hành quy định cho phép mở tài khoản thanh toán bằng phương thức điện tử; triển khai thí điểm dùng tài khoản viễn thông thanh toán cho các hàng hóa, dịch vụ có giá trị nhỏ như: Mobile Money, xây dựng và chính thức vận hành hệ thống Cơ sở dữ liệu quốc gia về dân cư... Ngân hàng Nhà nước cũng đã chỉ đạo các TCTD tích cực triển khai các chương trình đào tạo nâng cao kiến thức tài chính cho người dân, DN.

Hệ thống các TCTD Việt Nam ngày càng phát triển hiệu quả bền vững, mạng lưới chi nhánh phòng giao dịch, hệ thống ATM, POS và các điểm cung ứng dịch vụ tài chính trải rộng khắp địa bàn trong cả nước. Các TCTD tiếp tục cân đối tập trung nguồn vốn cho các chương trình tín dụng đặc thù phục vụ phát triển nông nghiệp, nông thôn với tổng dư nợ tín dụng cho lĩnh vực này chiếm 25%/tổng dư nợ tín dụng nền kinh tế. Dịch vụ tài chính số đạt tốc độ tăng trưởng cao, đến nay có gần 66% người trưởng thành có tài khoản thanh toán tại ngân hàng. Đơn cử năm 2021, giao dịch thanh toán qua Internet tăng 33%; qua điện thoại tăng 88%; QRCode tăng 126%; ví điện tử tăng 82% so với năm 2020. Sự phát triển dịch vụ tài chính số đem lại nhiều cơ hội cho ngân hàng cũng như giúp cho khách hàng tiếp cận sản phẩm dịch vụ đa dạng tiện ích phù hợp với nhu cầu và với chi phí thấp...

Một số hạn chế, tồn tại

Bên cạnh kết quả tích cực đã đạt được, theo Ngân hàng Nhà nước (2022), việc triển khai thực hiện chiến lược tài chính toàn diện quốc gia vẫn gặp không ít khó khăn, thách thức. Các sản phẩm, dịch vụ tài chính mới dựa trên đổi mới sáng tạo và ứng dụng công nghệ số nhưng cũng đi kèm rủi ro, đòi hỏi khuôn khổ pháp lý phải được nhanh chóng bổ sung hoàn thiện. Tuy nhiên, hiện hành lang pháp lý vẫn chưa hoàn thiện, nhất là về chữ ký số, hợp đồng điện tử, xác thực hợp đồng điện tử...

Việc tiếp cận dịch vụ tài chính chính thức của người dân nhất là người nghèo, thu nhập thấp, sống ở khu vực nông thôn, vùng sâu xa vẫn còn có khoảng trống trong việc cung ứng những sản phẩm dịch vụ tài chính, nhất là dịch vụ tài chính số phù hợp với nhu cầu các đối tượng mục tiêu tài chính toàn diện.

Bên cạnh đó, còn thiếu các sản phẩm, dịch vụ tài chính đặc thù, tiện lợi với chi phí thấp; Mạng lưới giao dịch của các TCTD phân bố chủ yếu ở khu vực thành thị, còn hạn chế ở địa bàn nông thôn, vùng sâu, vùng xa; Việc kết nối, chia sẻ dữ liệu để phục vụ cho thanh toán các dịch vụ trong nền kinh tế chưa hoàn thiện; thói quen sử dụng tiền mặt của người dân vẫn còn phổ biến...

Đề xuất, kiến nghị

Chiến lược tài chính toàn diện quốc gia có vai trò hết sức quan trọng nhằm tạo thuận lợi cho mọi người dân và DN có thể tiếp cận được những nguồn lực tài chính cần thiết cho phát triển, nâng cao thu nhập, cải thiện mức sống nhân dân, thúc đẩy việc đạt được các mục tiêu phát triển bền vững của Việt Nam đến năm 2030. Để thực hiện được mục tiêu đã đề ra, trong thời gian tới cần quan tâm triển khai một số nội dung sau:

Thứ nhất, các bộ, cơ quan, địa phương cần tiếp tục nhận thức đầy đủ, sâu sắc ý nghĩa của Chiến lược tài chính toàn diện trong việc đạt được các mục tiêu quốc gia, nâng cao đời sống tinh thần và vật chất của nhân dân, nhất là ở vùng sâu, vùng xa, biên giới, hải đảo; đồng thời tổ chức triển khai có hiệu quả các nhiệm vụ và giải pháp của Chiến lược, định kỳ báo cáo, đánh giá tình hình triển khai Chiến lược theo quy định.

Thứ hai, Ngân hàng Nhà nước, tiếp tục làm tốt vai trò là cơ quan Thường trực của Ban Chỉ đạo quốc gia về tài chính toàn diện trong việc hướng dẫn, đôn đốc các bộ, ngành, địa phương, các cơ quan liên quan triển khai có hiệu quả các nhiệm vụ, giải pháp của Chiến lược; Tiếp tục xây dựng, ban hành và trình cấp có thẩm quyền ban hành các quy định trong lĩnh vực tiền tệ ngân hàng nhằm tạo điều kiện thuận lợi và thúc đẩy sự phát triển của thị trường dịch vụ tài chính ngân hàng; tăng năng lực quản lý giám sát, đảm bảo an toàn hệ thống; triển khai thực hiện kế hoạch chuyển đổi số ngành Ngân hàng; chỉ đạo các TCTD tích cực triển khai các định hướng chiến lược về phát triển sản phẩm dịch vụ, các kênh cung ứng dịch vụ. Đặc biệt, cần đẩy mạnh ứng dụng các giải pháp công nghệ số để đa dạng hóa sản phẩm, dịch vụ, nâng cao chất lượng phục vụ, đáp ứng đầy đủ và phù hợp các nhu cầu của cá nhân và DN; đẩy mạnh phát triển thanh toán không dùng tiền mặt...

Thứ ba, sớm ban hành Nghị định về cơ chế thử nghiệm có kiểm soát hoạt động công nghệ tài chính trong lĩnh vực ngân hàng; sửa đổi, bổ sung quy định về tổ chức và hoạt động của tổ chức tài chính vi mô; ban hành quy định về đại lý thanh toán. Nghiên cứu ban hành quy định về hoạt động cho vay thực hiện bằng phương thức điện tử; Hoàn thiện quy định về bảo hiểm vi mô, cơ chế bảo lãnh tín dụng; Ban hành hướng dẫn giao diện lập trình ứng dụng mở cho lĩnh vực thanh toán trong ngành Ngân hàng...

Thứ tư, khuyến khích, hỗ trợ ngân hàng thương mại phát triển mạng lưới giao dịch tại khu vực nông thôn, vùng sâu, vùng xa. Sắp xếp, phát triển hợp lý mạng lưới ATM và POS, khuyến khích mở rộng mạng lưới ATM và POS ở nông thôn, vùng sâu, vùng xa. Khuyến khích các tổ chức tài chính vi mô đa dạng hóa

sản phẩm, dịch vụ cho người nghèo, người thu nhập thấp, phụ nữ và doanh nghiệp siêu nhỏ. Khuyến khích phát triển mô hình liên kết hoạt động với các ngân hàng thương mại, hợp tác với các Fintech.

Thứ năm, hoàn thiện khuôn khổ pháp lý về bảo vệ người tiêu dùng tài chính. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát an toàn hoạt động trong việc cung ứng các sản phẩm, dịch vụ của các TCTD.

Thứ sáu, đẩy mạnh tuyên truyền và thực hiện lồng ghép giáo dục tài chính vào giáo dục phổ thông quốc gia. Theo đó, cần đẩy nhanh tiến độ lồng ghép giáo dục tài chính vào giáo dục phổ thông quốc gia để góp phần tuyên truyền, giáo dục, nâng cao nhận thức, ý thức, tạo ra phong trào thiết thực, hiệu quả đối với sinh viên, học sinh, hài hòa lợi ích của cá nhân và lợi ích quốc gia. Chú trọng tuyên truyền, hướng dẫn, tạo điều kiện để người nông dân dễ dàng tiếp cận với khoa học, công nghệ, nguồn vốn, dịch vụ tài chính để phát triển nông nghiệp...

Kết luận

Chiến lược tài chính toàn diện quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030 đưa ra quan điểm, mục tiêu, nhiệm vụ và giải pháp nhằm thúc đẩy tiếp cận và sử dụng sản phẩm, dịch vụ tài chính cho mọi người dân và DN, trong đó chú trọng đến những đối tượng chưa được tiếp cận hoặc ít được tiếp cận, đặc biệt là người dân sống ở khu vực nông thôn, vùng sâu, vùng xa; người nghèo, người thu nhập thấp, phụ nữ và những đối tượng yếu thế khác. Tuy nhiên, để thúc đẩy nền kinh tế nhanh chóng phục hồi sau đại dịch COVID-19 và phát triển bền vững, trong thời gian tới, cần tiếp tục triển khai đồng bộ các giải pháp về Chiến lược tài chính toàn diện quốc gia nhằm góp phần phát triển kinh tế - xã hội đất nước.

Tài liệu tham khảo:

1. Thủ tướng Chính phủ (2020), Quyết định số 149/QĐ-TTg ngày 22/1/2020 về việc ban hành Chiến lược tài chính quốc gia đến năm 2025 và định hướng năm 2030;
2. Văn phòng Chính phủ (2022), Thông báo số 261/TB-VPCP ngày 23/8/2022 kết luận của Ban Chỉ đạo quốc gia về tài chính toàn diện tại Phiên họp lần thứ nhất;
3. Hà An (2022), Thúc đẩy tài chính toàn diện - yếu tố trọng tâm để phát triển kinh tế - xã hội, Thời báo Ngân hàng điện tử;
4. Lê Thị Diệu Huyền (2021), Phát triển tài chính toàn diện hướng tới ổn định tài chính tại Việt Nam. Tạp chí Ngân hàng. <https://tapchinganhang.gov.vn/phan-trien-tai-chinh-toan-dien-huong-toi-on-dinh-tai-chinh-tai-viet-nam.htm>.

Thông tin tác giả:

Nguyễn Văn Thế, Cao Thị Tho, Dương Thị Trang

Trường Đại học Tài chính - Quản trị kinh doanh

Email: Vanthenhbh@gmail.com, trang.duongthi.th@gmail.com